

Lähtökohtana 9.11. vai 11.9?

Suomalaisten työpaikat häviävät Kiinaan. Lisää YT-neuvotteluita luvassa. Halpa työvoima houkuttelee yritysten toiminnan pois Suomesta.

Näihin otsikoihin olemme tottuneet viime vuosina. Uutiset on liitetty globalisaationa tunnettuun ilmiöön, jonka kaikki kyllä tietävät mutta jonka sisällöstä ja merkityksestä näkemykset jakaantuvat. Monille globalisaatio näyttäytyy epämääräisenä, hahmottomana uhkana, joka vaarantaa turvatut työpaikat esimerkiksi Suomessa.

Asia ei ole näin yksinkertainen.

Omat silmäni aukesivat, kun luin amerikkalaisen bestsellerin, joka kääntyy suomeksi "Maailma on litteä". Kirjan kirjoittajan Thomas Friedmanin mukaan maailmassa on tapahtunut fundamentaali toimintaympäristön muutos, joka vaikuttaa kaikkeen toimintaan ja kaikkiin toimijoihin. Oikein hallittuna uusi toimintaympäristö hyödyttää enemmistöä maailman kansalaisista. Friedmanin johtoajatus lähtee siitä, että toimintakenttä on tasoittunut, "maailma on muuttunut litteäksi". Kilpailuhaasteet niin yksilöiden kuin valtioiden ja yhteisöjen tasolla ovat uudenlaisia.

Berliini 9.11.

New York 11.9.

Tilanne on syntynyt 2000-luvulle tultaessa monen tekijän yhteisummana. Keskeisenä vaikuttaa tietotekniikan kehitys. IT-kuplan aikana investoitiin satoja miljoonia euroja laajakaistayhteyksiin ympäri maailmaa. Samaan aikaan tietokoneet halpenivat ja yleistyivät myös länsimaiden ulkopuolella ja tietokoneohjelmistot kehittyivät räjähdysmäisen nopeasti mahdollistaen sähköisessä muodossa olevan materiaalin liikuttelun ympäriinsä.

Litteä maailma tarkoittaa muun muassa sitä, että insinööri Intiassa tai Kiinassa voi helposti osallistua samoihin prosesseihin kuin insinööri Suomessa tai Yhdysvalloissa. Usein työn jakaminen ja uudelleenorganisointi tarkoittaa, että työtehtäviä siirtyy maasta toiseen.

Friedmanin litteässä maailmassa ei julisteta rikkaita länsimaita häviäjiksi. Sen sijaan Friedman kehottaa Kiinaan "hävinneiden" työpaikkojen perään ruikuttavia käärimään omat hihansa, ymmärtämään miten litteäksi muuttunut maailma toimii ja hyötymään siitä.

Litteässä maailmassa ei ole kyse vain teknologiasta. Teknologia mahdollistaa muutokset, mutta tarvitaan ihmisiä ja yhteisöjä, jotka hyödyntävät teknologiaa ja litteän maailman uusia mahdollisuuksia. Friedmannin visiossa kaikessa on viime kädessä kyse mahdollisuuksiin tarttuvista yksilöistä, ei monikansallisista jättäisfirmoista.

Hyötyminen on mahdollista, koska samalla kun maailma on litistynyt se on myös kasvanut. Friedman uskoo, että kasvu jatkuu. Historia osoittaa, että aina kun kauppa ja yhteydet maailmassa ovat lisääntyneet, talouskasvu ja elintason nousu on seurannut. Friedmanin esimerkkien lista litteän maailman menestystarinoista on loputon.

Selvää on, että myös Suomi teknologiaklustereineen on ainakin tähän saakka osannut erinomaisesti hyödyntää litteän maailman edut. Tästä todistuksena on sekin, että tehtaiden sulkemisuutisista huolimatta työttömyys on Suomessa viime vuosina jatkuvasti vähentynyt.

Litteässä maailmassa menestyminen edellyttää avoimuutta ja valmiutta muutoksiin niin yksilö- kuin valtiotasolla. Thomas Friedmanille viiden vuoden takaisten New Yorkin terrori-iskujen jälkeen mieliimme iskostunut numeropari 9/11 kuvaa pelon ja epäluulon maailmaa, eikä se maailma voi hyötyä maapallon litteydestä.

11/9 (eli suomalaisittain 11. marraskuuta) sitä vastoin on päivä, jolloin Berliinin muuri murtui. Friedmanille 11/9 symboloi sitä avoimuuteen perustuvaa tulevaisuuden uskoa, jonka varassa maailmaa pitäisi rakentaa: hyvinvointi litteässä maailmassa edellyttää 11/9 asennetta, jota ei hallitse terrorismin tai Kiina-ilmiön pelko vaan tulevaisuuden usko ja ikuisen optimismin.

Pilvi Torsti

Kirjoittaja on Sarajevossa asuva tutkija ja toimittaja